

MINISTERIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEID

COMMISSIE VROUWENARBEID

SECRETARIAAT

ADVIES NR. 57

VAN 23 SEPTEMBER 1991

VAN DE COMMISSIE VROUWENARBEID

OVER DE PROJECTEN TOT WIJZIGING VAN DE
SCHOOLRITMEN IN DE FRANSE GEMEENSCHAP.

ADVIES NR. 57 VAN DE COMMISSIE VROUWENARBEID OVER DE PROJECTEN TOT WIJZIGING VAN DE SCHOOLRITMEN IN DE FRANSE GEMEENSCHAP.

Verantwoording .

In 1985 al beklemtoonde de Commissie Vrouwenarbeid dat het belangrijk was dat de sociale infrastructuur en de arbeidswereld op elkaar zouden worden afgestemd (advies nr. 40 betreffende de experimenten tot aanpassing van de arbeidstijd in de ondernemingen).

In een recenter verleden onderzocht de Commissie Vrouwenarbeid het probleem van de opvangstructuren voor kinderen van 0 tot 12 jaar, gelet op de weerslag die zij op het werkaanbod van de vrouwen hebben.

Vooraf de vrouwen ondervinden moeilijkheden wanneer zij buitenshuis werken met het verzorgen en het opvoeden van de kinderen combineren; die moeilijkheden verergeren nog doordat voor kinderen van verschillende leeftijden een verschillende opvang nodig is. Nu wordt het combineren van taken nog moeilijker omdat de verschillende vormen van kinderopvang niet onderling geharmoniseerd zijn en geen rekening houden met de verandering van de arbeidsomstandigheden. Zolang die toestand blijft bestaan zullen een aantal vrouwen ofwel er voor kiezen (tijdelijk) uit de arbeidsmarkt te stappen, met verlies van de financiële onafhankelijkheid, sociaal isolement en later reïntegratieproblemen als gevolg, ofwel ertoe besluiten geen kinderen meer ter wereld te brengen. In beide gevallen moet de maatschappij rekenschap geven. Wanneer vrouwen zich uit de arbeidsmarkt terugtrekken, gaan talenten, een kapitaal aan mensen teloor, verliest de schatkist miljarden aan belastingen en r.m.z.-bijdragen en verhogen de kosten van opleiding (bijwerking, aanvullende opleiding, reoriëntatie) als de betrokkene zich willen reïntegreren. In het andere geval zullen zich op de arbeidsmarkt nog grotere tekorten voordoen dan die welke nu worden voorzien, zodat de met de oude generatie verbonden lasten door nog minder personen zullen moeten worden gedragen.

Met andere woorden, een adequaat systeem van maatregelen voor kinderopvang blijkt niet alleen positief voor de werkneemster als individu, maar biedt ook voordelen voor de Staat en de werkgevers.

De projecten tot wijziging van de schoolritmen, die thans in behandeling zijn, vormen een nieuw gegeven dat rechtstreeks verband houdt met het probleem van de oppas voor schoolgaande kinderen.

De Commissie Vrouwenarbeid meent dus dat het haar toekomt een advies over dat facet van het probleem uit te brengen, zonder daarbij in de technische bespreking over de bioritmen te gaan treden.

II. ADVIES.

De Commissie Vrouwenarbeid stelt vast dat het vastleggen van schoolritmen een weerslag heeft op het werkaanbod van de vrouwen.

In de landen waar de kinderen alleen 's ochtends naar de school gaan en waar de organisatie van een onderwijs voor de kinderen in de leeftijdsklasse van 3 tot minder dan 6 jaar niet - of niet erg ontwikkeld is, wordt namelijk vastgesteld dat er minder vrouwen met kinderen van 3 tot 12 jaar op de arbeidsmarkt aanwezig zijn (bijvoorbeeld Nederland, Oostenrijk)...

Zoals in een verslag van de Commissie voor de rechten van de vrouw van het Europees Parlement over kinderopvang en gelijke kansen (1) wordt vastgesteld, "is de aanwezigheid van kinderopvang-faciliteiten niet alleen bepalend voor de vraag of vrouwen überhaupt kunnen werken, maar ook voor het aantal uren dat zij kunnen werken en het soort werk dat zij kunnen verrichten".

Zonder het onderwijs in zijn rol tot kinderopvang te willen beperken stelt de Commissie vast dat het onderwijs bij het vervullen van zijn opvoedende taak de facto eveneens voor kinderopvang tijdens een gedeelte van de dag, de week en het jaar zorgt.

Daarom meent de Commissie dat bij iedere beslissing tot aanzienlijke wijziging van de schoolritmen waarbij het om de lestijden alsmede de school- en de vakantietijden gaat, rekening moet worden gehouden met de weerslag op macro-economisch gebied.

En hoewel de Commissie Vrouwenarbeid zich helemaal niet wenst in te laten met de dag-, week- of lestijdenindeling voor zover die binnen de thans geldende grenzen valt, omdat zij ervan uitgaat dat het de taak is van de leerkrachten en van de pedagogische overheid te zorgen voor een gepast evenwicht uitgaande van het tempo van de kinderen, het type van onderwijs, de klaspopulatie en diverse andere zaken waar de Commissie Vrouwenarbeid geen zicht op heeft, dringt zij er toch sterk op aan dat er rekening zou worden gehouden met de hierna volgende elementen vooraleer aan het begin- en einduur van de lessen of aan de duur van de vakantieperioden wordt geraakt.

1. De rol van de school als "egaliserende factor" bij het geven van gelijke kansen aan kinderen uit totaal verschillende sociale milieus is primordiaal. Bij die "gelijkschakeling" op school spelen diverse factoren een rol, waarvan één van de niet geringste zeker is dat de kansarmsten er in contact komen met allerhande disciplines waarmee ze anders nooit in contact zouden komen.

In de veronderstelling dat de wijziging van het schoolritme er o.a. in zou bestaan dat de lessen 's morgens worden gegeven en dat er in de namiddag facultatieve activiteiten worden georganiseerd, zou de keuze van de kinderen in grote mate worden bepaald door het gezinsmilieu eensdeels en, voor de activiteiten die geheel of ten dele door de ouders zouden moeten worden betaald, van de financiële draagkracht van de ouders.

2. Aldus heeft de inkrimping van de dagelijkse lestijd of de invoering van nieuwe vakantieperioden ook een invloed op de gelijke kansen van de kinderen en zulks in twee opzichten. Eensdeels zullen enkel de kinderen van de beter-gegoeden deel kunnen nemen aan activiteiten (stages, kampen, bezoeken enz.) met een grote educatieve waarde tenzij het uitzicht van de huidige buitenschoolse activiteiten ingrijpend wordt gewijzigd en, anderdeels, zal de inkrimping van de dagelijkse lestijd, zoals gesteld in de verantwoording, de buitenshuiswerkende moeders van die kinderen defacto nog meer belasten dan dat nu al het geval is. Die extra belasting zal zwaarder zijn naarmate het sociaal-familiaal milieu van de betrokkenen lager (invloed van het milieu) en hun loon geringer is (invloed van de opvangkosten), waardoor zij hun werk zullen moeten opgeven of fors beperken en de kloof tussen de goeoden en de mindergegoeden zal toenemen terwijl de rol van het onderwijs als "egaliserende factor" wordt ondergraven (zie punt 1, hoger over de rol van de financiële draagkracht van de ouders). Dergelijke wijzigingen zullen eveneens voor al de gezinnen de problemen in verband met kinderopvang nog doen toenemen.

3. Een inkrimping van de duur van de grote vakantie zonder dat zulks gekoppeld wordt aan een algehele herziening van de in de onderneming geldende verlofregelingen, inzonderheid in de talloze bedrijven die heel de maand juli sluiten, en van de wettelijke verplichting om het grootste gedeelte van het jaarlijks verlof te nemen tussen mei en oktober (K.B. van 30 maart 1967 - art. 64 - lid 4 - B.S. van 6 april 1967), zou voor heel wat gezinnen de mogelijkheid om samen zomervakantie te nemen erg hypothekeren, of zelfs totaal uitsluiten. Gelet op de sluitingsperioden van de ondernemingen, het beperkt aanbod aan vakantieverblijven en het Belgisch weer dat een geslaagde vakantie buiten het hoogseizoen erg twijfelachtig maakt, valt het te vrezen dat de huurprijzen voor vakantieverblijven tijdens de zomerperiode de pan zullen uitrijzen, zodat ze voor heel wat gezinnen onbetaalbaar worden.

Het is anderzijds ook zo dat indien er geen sluiting van de onderneming is maar wel een beurtrol voor het personeel inzake verlofregeling werd ingevoerd dit voor een aantal gezinnen zou betekenen dat zij niet in de mogelijkheid zouden verkeren om samen verlof te nemen omdat het om economische redenen noodzakelijk is dat er een minimum aantal personeel in het bedrijf beschikbaar is.

4. De voorgestelde wijzigingen zouden niet toegepast worden in het ganse onderwijs. Dit zal echter bijkomende organisatorische moeilijkheden meebrengen in het gezin. De schooluren van het oudste kind in het secundair onderwijs komen niet overeen met de schooluren van zijn broer of zus in het kleuteronderwijs.

Indien de ouders met zulk een verscheidenheid aan schooluren moeten rekening houden, kan dit al snel leiden tot een situatie waar één van beide ouders (in de praktijk de vrouw) niet langer de normale beroepsactiviteit kan verderzetten.

III. BESLUIT.

De Commissie Vrouwenarbeid pleit dan ook voor een onderwijshervorming die voorlopig zou gericht zijn op een reorganisatie in het klasverband (bij voorbeeld : hergroepering per leeftijdscategorie en aanpassing van de lessen aan het bioritme) binnen de thans bestaande dagelijkse en wekelijkse lestijden en uitgaande van de huidige vakantie-regeling.

De Commissie Vrouwenarbeid wenst de leden van de Commissie "schoolritmen" te ontmoeten opdat meer fundamenteel kan gediscussieerd worden over dit advies en om een uitgebreide informatie te bekomen over de lopende voorstellen en raadplegingen inzake deze materie.

De Commissie Vrouwenarbeid stelt voor dat er vooraleer aan de lestijden en de vakantieperioden wordt geraakt, een alleomvattende studie wordt gemaakt, in verband met het vraagstuk van de opvang van kinderen van 0 tot 12 jaar en dat er voor alle kinderen buiten de schooluren voor een kwalitatief hoogstaande wisselopvang zou worden gezorgd (dus ook 's morgens, 's nachts en op woensdagnamiddag) zonder dat de financieel minder-gegoeden daarbij uit de boot hoeven te vallen.

